

СЪД НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ
TRIBUNAL DE JUSTICIA DE LAS COMUNIDADES EUROPEAS
SOUDNÍ DVŮR EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ
DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS DOMSTOL
GERICHTSHOF DER EUROPÄISCHEN GEMEINSCHAFTEN
EUROOPA ÜHENDUSTE KOHUS
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
COURT OF JUSTICE OF THE EUROPEAN COMMUNITIES
COUR DE JUSTICE DES COMMUNAUTÉS EUROPÉENNES
CÚIRT BHREITHIÚNAIS NA gCÓMHPHOBAL EORPACH
CORTE DI GIUSTIZIA DELLE COMUNITÀ EUROPEE
EIROPAS KOPIENU TIESA

EUROPOS BENDRIJŲ TEISINGUMO TEISMAS
AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BÍRÓSÁGA
IL-QORTI TAL-GUSTIZZJA TAL-KOMUNITAJIET EWROPEJ
HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN
TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI WSPÓLNOT EUROPEJSKICH
TRIBUNAL DE JUSTIÇA DAS COMUNIDADES EUROPEIAS
CURTEA DE JUSTIȚIE A COMUNITĂȚILOR EUROPENE
SÚDNY DVOR EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTEV
SODIŠČE EVROPSKIH SKUPNOSTI
EUROOPAN YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN
EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS DOMSTOL

Press och information

PRESSMEDDELANDE nr 98/07

den 18 december 2007

Domstolens dom i mål C-341/05

Laval un Partneri Ltd mot Svenska Byggnadsarbetareförbundet m.fl.

**DOMSTOLAR PRÖVAR HURUVIDA DET ÄR FÖRENLIGT MED
GEMENSKAPSRÄTTEN ATT EN FACKLIG ORGANISATION VIDTAR FACKLIGA
STRIDSÅTGÄRDER FÖR ATT FÖRSÖKA FÖRMÅ ETT UTLÄNDSKT
TJÄNSTEFÖRETAG ATT INLEDA FÖRHANDLINGAR OM LÖNER OCH ATT
ANSLUTA SIG TILL ETT KOLLEKTIVAVTAL**

*Sådana stridsåtgärder, i form av en blockad av byggarbetsplatser, utgör en restriktion för
friheten att tillhandahålla tjänster som i förevarande fall inte är motiverad utifrån
allmänintresset att skydda arbetstagarna*

I direktiv 96/71 om utstationering av arbetstagare¹ föreskrivs att de anställningsvillkor som garanteras arbetstagare som utstationeras i värdmedlemsstaten skall vara fastställda i bestämmelser i lagar eller andra författningar, och/eller, inom byggsektorn, i kollektivavtal eller skiljedomar som förklarats ha allmän giltighet.

I den svenska lagen om utstationering av arbetstagare föreskrivs vilka arbets- och anställningsvillkor som skall tillämpas på dessa arbetstagare, på samtliga områden som anges i direktiv 96/71 utom på området för minimilön. Lagen innehåller inga bestämmelser om löner, vilka i Sverige av tradition regleras genom kollektivavtal mellan arbetsmarknadens parter. Fackliga organisationer har enligt svensk rätt under vissa förhållanden rätt att vidta fackliga stridsåtgärder för att förmå en arbetsgivare att inleda löneförhandlingar och att ansluta sig till ett kollektivavtal.

Laval un Partneri Ltd är ett lettiskt bolag som i maj 2004 utstationerade arbetstagare från Lettland för att utföra byggnadsarbete i Sverige. Entreprenaderna bedrevs av bolagets dotterbolag L&P Baltic Bygg AB. En av dessa avsåg om- och tillbyggnaden av en skola i Vaxholms stad.

I juni 2004 fördes diskussioner mellan å ena sidan Laval och Baltic Bygg och å andra sidan Svenska Byggnadsarbetareförbundet om de löner som de utstationerade arbetstagarna skulle erhålla och om att Laval skulle ansluta sig till Byggnadsavtalet. Inget avtal kom dock till stånd.

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 96/71/EG av den 16 december 1996 om utstationering av arbetstagare i samband med tillhandahållande av tjänster, EGT L 18, 1997, s. 1.

Laval tecknade under september och oktober kollektivavtal i Lettland med det lettiska byggnadsarbetarförbundet, som 65 % av de utstationerade arbetstagarna var medlemmar i.

Det svenska byggnadsarbetareförbundet inledde den 2 november 2004 stridsåtgärder i form av en blockad av samtliga Lavals byggarbetsplatser i Sverige. Svenska Elektrikerförbundet vidtog till stöd härför sympatiåtgärder som innebar att elinstallatörsföretag förhindrades att tillhandahålla Laval tjänster. Ingen av dessa fackliga organisationer hade någon medlem som var anställd av Laval. Efter att arbetet vid dessa arbetsplatser hade legat nere en tid försattes Baltic Bygg i konkurs och de utstationerade arbetstagarna återvände till Lettland.

Laval väckte talan vid Arbetsdomstolen och yrkade att stridsåtgärderna skulle förklaras vara olovliga och att de fackliga organisationerna skulle förpliktas att utge skadestånd till bolaget. Arbetsdomstolen begärde ett förhandsavgörande från Europeiska gemenskapernas domstol för att få klarhet i huruvida gemenskapsrätten utgör hinder för att fackliga organisationer vidtar sådana stridsåtgärder under de förhållanden som beskrivits ovan.

Domstolen konstaterar inledningsvis att direktiv 96/71 inte ger värdmedlemsstaten möjlighet att för tillhandahållande av tjänster på dess territorium kräva att arbets- och anställningsvillkor som går utöver de tvingande reglerna för minimiskydd iakttas. Vad gäller de områden som anges i direktiv 96/71 föreskrivs nämligen uttryckligen vilken skyddsnivå som företag, som är etablerade i andra medlemsstater, skall garantera de arbetstagare som de utstationerar i värdmedlemsstaten.

Domstolen slår därefter fast att **rätten att vidta fackliga stridsåtgärder skall erkännas som en grundläggande rättighet** som utgör en integrerad del av de allmänna principerna för gemenskapsrätten, vars efterlevnad säkerställs av domstolen. Utövandet av denna rättighet kan dock underkastas vissa begränsningar. Det förhållandet att rätten att vidta fackliga stridsåtgärder har **denna grundläggande karaktär medför emellertid inte att sådana åtgärder faller utanför gemenskapsrättens tillämpningsområde**, när de vidtas mot ett företag som är etablerat i en annan medlemsstat och som utstationerar arbetstagare i samband med tillhandahållande av tjänster över gränserna.

Domstolen konstaterar därefter, vad gäller det nu aktuella fallet, att **rätten för de fackliga organisationerna i en medlemsstat att vidta fackliga stridsåtgärder** som kan medföra att företag som är etablerade i andra medlemsstater kan se sig tvingade att genomföra förhandlingar under obestämd tid för att få vetskap om vilken minimilön de skall betala och att ansluta sig till ett kollektivavtal, som innehåller bestämmelser som går utöver det minimiskydd som garanteras i direktiv 96/71, **kan göra det mindre lockande och till och med svårare för dessa företag att utföra bygg- och anläggningsarbeten i Sverige och den utgör således en inskränkning i friheten att tillhandahålla tjänster.**

En restriktion för friheten att tillhandahålla tjänster kan endast godtas om den har ett legitimt ändamål som är förenligt med fördraget och om den är motiverad av tvingande hänsyn till allmänintresset. I ett sådant fall krävs dessutom att inskränkningen är ägnad att säkerställa förverkligandet av det syfte som eftersträvas och att den inte går utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta syfte.

Domstolen slår i detta avseende fast att **rätten att vidta fackliga stridsåtgärder för att skydda arbetstagarna** i värdmedlemsstaten mot eventuell social dumpning **grundas på tvingande hänsyn till allmänintresset**. Domstolen anser i detta sammanhang att en blockad av byggarbetsplatser som en facklig organisation i värdmedlemsstaten vidtar i syfte att garantera arbetstagare, som utstationerats i samband med tillhandahållande av tjänster över gränserna,

arbets- och anställningsvillkor som fastställts på en viss nivå i princip **har som ändamål att skydda arbetstagare.**

Det hinder som stridsåtgärderna innebär kan emellertid inte anses vara motiverat utifrån detta ändamål, vad gäller de specifika skyldigheter som följer av en anslutning till Byggnadsavtalet och som de fackliga organisationerna genom stridsåtgärderna försöker förmå företag som är etablerade i andra medlemsstater att åta sig. **En arbetsgivare** som utstationerar arbetstagare i samband med tillhandahållande av tjänster över gränserna **är nämligen skyldig att iaktta en kärna av tvingande regler för minimiskydd** i värdmedlemsstaten **till följd av den samordning som skett genom direktiv 96/71.**

Vad gäller de **löneförhandlingar** som de fackliga organisationerna genom stridsåtgärder försöker påtvinga företag som är etablerade i en annan medlemsstat och som tillfälligt utstationerar arbetstagare i värdmedlemsstaten, understryker domstolen att **gemenskapsrätten inte förbjuder medlemsstaterna att med lämpliga medel säkerställa att deras bestämmelser om minimilön iakttas av sådana företag.**

Fackliga stridsåtgärder kan emellertid inte anses vara motiverade utifrån allmänintresset att skydda arbetstagarna, när stridsåtgärderna syftar till att få ett företag som är etablerat i en annan medlemsstat att genomföra löneförhandlingar i ett nationellt sammanhang som kännetecknas av att det inte finns några bestämmelser, av något slag, som är så preciserade och tillgängliga att det inte för ett sådant företag i praktiken blir omöjligt eller orimligt svårt att få kännedom om de skyldigheter i fråga om minimilön som åligger företaget.

Domstolen konstaterar slutligen att nationella bestämmelser, enligt vilka hänsyn inte tas till kollektivavtal – oavsett innehållet i dessa avtal – som företag som utstationerar arbetstagare i Sverige redan är bundna av i den medlemsstat där de är etablerade, innebär en diskriminering av dessa företag, eftersom de behandlas på samma sätt som inhemska företag som inte har tecknat något kollektivavtal.

Det framgår emellertid av fördraget att diskriminerande bestämmelser kan vara motiverade endast om de grundas på hänsyn till allmän ordning, säkerhet eller hälsa.

Tillämpningen av dessa bestämmelser på företag som är etablerade i andra medlemsstater och som är bundna av kollektivavtal som den svenska lagen inte är direkt tillämplig på har till syfte att ge de fackliga organisationerna möjlighet att verka för att alla arbetsgivare som är verksamma på den svenska arbetsmarknaden tillämpar sådana löner och andra anställningsvillkor som motsvarar vad som är brukligt i Sverige, samt att skapa förutsättningar för en sund konkurrens på lika villkor mellan svenska företag och näringsidkare från andra medlemsstater.

Eftersom inga av dessa överväganden avser hänsyn till allmän ordning, säkerhet eller hälsa kan en sådan diskriminering inte vara motiverad.

Detta är en icke-officiell handling avsedd för massmedia och den är inte bindande för domstolen.

Meddelandet finns tillgängligt på följande språk: samtliga

*Domen i fulltext finns tillgänglig på domstolens webbplats
<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/form.pl?lang=SV&Submit=rechercher&numaff=C-341/05>
i regel från kl. 12.00 (CET) på dagen för avkunnandet.*

*För ytterligare upplysningar, var vänlig kontakta Gitte Stadler
Tel: (00352) 4303 3127, fax: (00352) 4303 3656*

*Bilder från uppläsningen av domen finns tillgängliga på EbS (Europe by Satellite),
en tjänst som tillhandahålls av Europeiska kommissionen, generaldirektoratet för press och
kommunikation,*

*L-2920 Luxemburg, tel: (00352) 4301 35177, fax: (00352) 4301 35249
eller B-1049 Bryssel, tel: (0032) 2 2964106, fax: (0032) 2 2965956*